

Seat No. : _____

AE-136

April-2019

B.A., Sem.-II

EC-II (112) : Sanskrit

(हितोपदेश)

(मित्रलाभ : सुहृदभेद : च)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) प्राणीकथाभांथी प्राप्त थतो ओध. 14

Moral of the story - प्राणीकथा

अथवा/OR

नीयेना श्लोकोनो अनुवाद करी सभज्ञवो :

Translate and describe श्लोक from the following :

- (1) विद्या ददाति विनयं विनयात् याति पात्रताम् ।
पात्रत्वाद् धनमाप्नोति धनार्द्धर्म ततः सुखम् ॥
- (2) कोऽर्थः पुत्रेण जातेन यो न विद्वान धार्मिकः ।
काणेन चक्षुषा किं वा चक्षुः पीडैव केवलम् ॥

- (B) नीयेना प्रश्नोना ओड वाक्यभां जवाज लभो : (कोर्षपण रार) 4

Give answer in **one** sentence of the following questions : (any **four**)

- (1) हितोपदेशकार केवा पुत्रने दुश्मन समान माने छे ?

Which son did हितोपदेशकार think as a enemy ?

- (a) धन बिनाना (b) भार्या (c) विद्या

- (2) हितोपदेशभां कथा राजाना त्रण भूर्भ पुत्रोने नीति-निपुण करवानी वात छे ?

In हितोपदेश which three foolish son of the king were to be made policy master ?

- (a) अमरशक्ति (b) सोमदेव (c) सुदर्शन

- (3) केवो पुत्र उत्तम गणाय ?

Who is the best son ?

- (a) धनवान (b) आयुष्यमान (c) गुणवान

- (4) हितोपदेश ना रचयिता कोण छे ?
Who is the author of Hitopadesh ?
(a) विष्णुशर्मा (b) नारायण (c) सुदर्शन
- (5) हितोपदेशमा कुल केटला विभाग छे ?
How many section are there in हितोपदेश ?
(a) चार (b) पाँच (c) सात
- (6) क्यो धर्म श्रेष्ठ छे ?
Which is the best religion ?
(a) अहिंसा (b) विद्या (c) धन

2. (A) नीचेना विशे नोध लभो :

14

Write short note :

- (1) चित्रग्रीवकपोतकथा अने तेनो ओध
Moral of the story - चित्रग्रीवकपोतकथा
- (2) व्याघ्रपथिकयोः कथा अने तेनो ओध
Moral of the story - व्याघ्रपथिकयोः कथा

अथवा/OR

नीचेना श्लोकोनो अनुवाद करी सभजवो :

Translate and describe श्लोक from the following :

- (1) स जातो येन जातेन याति वेशः समुन्नतिम् ।
परिवर्तिनि संसारे मृतः को वा न जायते ॥
- (2) वरमेको गुणी पुत्रो न च मूर्खशतान्दपि ।
एकश्चन्द्रस्तमो हन्ति न च तारागणोऽपि ॥

(B) नीचेना प्रश्नोना अेक वाक्यमां जवाब लभो : (गमे ते थार)

4

Give answer in **one** sentence of the following questions : (any **four**)

- (1) गोदावरी नदीना कठे क्युं वृक्ष हुतुं ?
On the seashore of the river there was which tree ?
(a) शीमलानुं (b) आंबानुं (c) लीमडानुं
- (2) कभुतरोना राजानुं नाम शुं हुतुं ?
What was the name of Pigeon's King ?
(a) चित्रगीव (b) हिरण्यक (c) चित्रांग

- (3) બિલાડાએ કયું વ્રત ધારણ કર્યું હતું ?
Which vow was taken by ton ?
(a) ચાંદ્રાયણ (b) બાંદરાયણ (c) એકાદશી
- (4) હિરણ્યક ઉંદર સાથે કોણ મિત્રતા ઇચ્છે છે ?
Who wants to do friendship with હિરણ્યક mouse ?
(a) લઘુપતનક (b) ચિત્રાંગ (c) શશક
- (5) લોભ એ શેનું ઉત્પત્તિ સ્થાન છે ?
What is the source of greed ?
(a) ધન (b) પાપ (c) ક્રોધ
- (6) વિદ્વાનો હિતોપદેશને કોના વારસદાર ગ્રંથ તરીકે માને છે ?
Whom do scholars as the heir of the scripture Hitopdesh ?
(a) પંચતંત્ર (b) કથા-સરિત્સાગર (c) જાતક-કથા

3. (A) સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો.

14

Write a critical note.

- (1) વર્ધમાન વણિક - કથા અને તેનો બોધ
Moral of the story વર્ધમાનવણિક કથા
- (2) સ્વામી અને સેવક કથા અને તેનો બોધ
સ્વામી અને સેવક કથા and it's moral

અથવા/OR

નીચેના શ્લોકોનો અનુવાદ કરી સમજાવો :

Translate and describe શ્લોક from the following :

- (1) અનભ્યાસે વિષં વિદ્યા અજીર્ણે ભોજનં વિષમ્ ।
વિષં સભા દ્રરિદ્રસ્ય વૃદ્ધસ્ય તરુણા વિષમ્ ॥
- (2) આયુઃ કર્મ ચ વિક્ત ચ વિદ્યા વિધનમેવ ચ ।
પચ્ચૈતાન્યપિ સૃજ્યન્તે ગર્ભસ્થસ્યૈવ દોહનઃ ॥

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચો ઉત્તર લખો : (ગમે તે ત્રણ)

3

Tick the correct answer : (any **three**)

- (1) વર્ધમાન વણિક વેપાર કરવા કયા પ્રદેશમાં જતો હતો ?
In which place Vardhaman Vanik go to trade ?
(a) ગુજરાત (b) બિહાર (c) કશ્મીર
- (2) સુહૃદભેદનો અર્થ બતાવો.
Give the meaning of સુહૃદભેદ.
(a) મિત્ર-મારણ (b) મિત્ર-તારણ (c) મિત્ર-ફાટફૂટ

- (3) સંજીવક બળદ કયા જંગલમાં પડી જાય છે ?
In which forest did the સંજીવક ax fall ?
(a) સુમુખ (b) દુસર્ગ (c) સુદુર્ગ
- (4) ભૈરવ નામનો શિકરી ક્યાં રહેતો હતો ?
Where was Bhairav hunter lived ?
(a) કર્મયાગકટક (b) રામપુર (c) ગામપુર
- (5) સુદુર્ગ જંગલમાં રહેતા સિંહનું નામ શું હતું ?
What was the name of the lion living in સુદુર્ગ જંગલ ?
(a) પિંગલક (b) નંદક (c) સંજીવક

4. (A) નીચેના વિશે નોંધ લખો : (ગમે તે બે)

14

Write a note on the following : (any two)

- (1) સંચયશીલ શિયાળની કથા અને તેનો બોધ
Story of cumulative Fox and moral of it.
- (2) સિંહ - શશકસ્ય કથા અને તેનો બોધ
- (3) ઉપાયેન હિ ચચ્છક્યં ના બોધવાળી કથા.
Describe the story with moral ઉપાયેન હિ ચચ્છક્યં.
- (4) હિતોપદેશની શૈલી
Style of હિતોપદેશ

(B) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (ગમે તે ત્રણ)

3

Write the answer for the following : (any three)

- (1) સૌથી ઉત્તમ દ્રવ્ય કયું છે ?
What is the most important દ્રવ્ય ?
(a) ધન (b) વિદ્યા (c) મન
- (2) બગલાઓના બચ્ચાને કોણ ખાઈ જતું હતું ?
Who ate the duck's young ones ?
(a) ગીધ (b) સાપ (c) શિયાળ
- (3) મન્દર પર્વત પર કોણ રહેતું હતું ?
Who lived on Mandar Mountain ?
(a) શૃગાલ: (b) હસ્તી (c) સિંહ:
- (4) નકુલબક્યો: કથા કયા વિભાગમાં આવે છે ?
નકુલબક્યો: story was in which section ?
(a) સન્ધિ (b) મિત્રલાભ (c) વિગ્રહ
- (5) લઘુપતન કોણ હતો ?
Who was the લઘુપતનક ?
(a) મૃગ: (b) શૃગાલ: (c) કાક: